

Rozdzielność majątkowa

Zadanie jest finansowane ze środków budżetu państwa w ramach dotacji celowej przekazanej Powiatowi Mrągowskiemu.

Ministerstwo
Sprawiedliwości

Wyjaśnienia wymaga, że z chwilą zawarcia małżeństwa powstaje między małżonkami z mocy ustawy wspólność majątkowa (wspólność ustawowa) obejmująca przedmioty majątkowe nabyte w czasie jej trwania przez oboje małżonków lub przez jednego z nich (majątek wspólny), przy czym - przedmioty majątkowe nieobjęte wspólnością ustawową należą do majątku osobistego każdego z małżonków. Tym samym - prawomocne orzeczenie Sądu o rozwiązaniu małżeństwa przez rozwód skutkuje rozdzieleniem majątkową małżonków rozwiedzionych.

Przyjmuje się jednakże, iż z ważnych powodów każdy z małżonków może żądać ustanowienia przez sąd rozdzielenia majątkowej. Co istotne - ustanowienia przez sąd rozdzielenia majątkowej może żądać także wierzyciel jednego z małżonków, jeżeli uprawdopodobni, że zaspokojenie wierzytelności stwierdzonej tytułem wykonawczym wymaga dokonania podziału majątku wspólnego małżonków.

Zauważyć wypada, że występująca w art. 52 § 1 k.r.o. klauzula "ważnych powodów" ma charakter elastyczny i pozostawia sądowi meriti szeroki margines swobody, wymagający subiektywnej i zindywidualizowanej oceny w każdej sprawie. Nie każda postać separacji faktycznej może stanowić ważny powód ustanowienia rozdzielenia majątkowej (vide - postanowienie Sądu Najwyższego z dn. 24/10/2022 r., sygn. akt I CSK 3074/22, Lex nr 3511407).

Co do zasady - rozdzielenie majątkowa powstaje z dniem oznaczonym w wyroku, który ją ustanawia. W wyjątkowych wypadkach - sąd może ustanowić rozdzielenie majątkową z dniem wcześniejszym niż dzień wytoczenia powództwa, w szczególności, jeżeli małżonkowie żyli w rozłączeniu.

W orzecznictwie wskazuje się, że orzeczeniu o ustanowieniu rozdzielenia majątkowej skutek wsteczny powinien być nadawany w sytuacjach rzadkich i wyjątkowych. Wspólność majątkowa jest przypisaną małżeństwu jego cechą ustrojową. Stąd też orzeczenie jej zniesienia może nastąpić tylko w okolicznościach wyjątkowych, a w żadnym wypadku nie wcześniej niż w dniu, w którym aktualnie staje się ustalenie istnienia ważnych powodów w rozumieniu art. 52 § 1 k.r.o. Ocena tych okoliczności przez Sąd zależy każdorazowo od konkretnych okoliczności faktycznych, gdyż musi mieć charakter zindywidualizowany (vide- postanowienie Sądu Najwyższego z dn. 29/08/2023 r., sygn. akt I CSK 4573/22, Lex nr 3599398).

Podkreśla się jednakże, iż samo faktyczne rozłączenie małżonków co do zasady nie wystarcza do uwzględnienia żądania o ustanowienie rozdzielenia majątkowej małżonków, przy czym należy tę kwestię oceniać w realiach konkretnej sprawy (vide- wyrok Sądu Najwyższego z dn. 7/06/2023 r., sygn. akt II CSKP 2214/22, Lex nr 3590467).

W orzecznictwie wskazuje się, że rozdzielenie majątkowa powstaje z dniem oznaczonym w wyroku, który ją ustanawia (art. 52 § 2 zd. 1 k.r.o.), przy czym w wyjątkowych wypadkach sąd może ustanowić rozdzielenie majątkową z dniem wcześniejszym niż dzień wytoczenia powództwa, w szczególności, jeżeli małżonkowie żyli w rozłączeniu. Ocena, czy chwilą, z którą ma zostać ustanowiona rozdzielenie majątkowa, ma być data wydania wyroku, wniesienia pozwu czy też inny dzień, w szczególności poprzedzający wytoczenie powództwa, podlega swobodnemu uznaniu sądu. Niedopuszczalne jest jedynie oznaczenie chwili ustania wspólności z dniem późniejszym od daty uprawomocnienia się wyroku (postanowienie Sądu Najwyższego z dn. 23/12/2022 r., sygn. akt I CSK 3491/22, Lex nr 3482182).

Wyjaśnić trzeba, że ustanowienie rozdzielenia majątkowej przez sąd na żądanie jednego z małżonków nie wyłącza zawarcia przez małżonków umowy majątkowej małżeńskiej.

Wskazać należy, że jeżeli rozdzielenie majątkowa została ustanowiona na żądanie wierzyciela, małżonkowie mogą zawrzeć umowę majątkową małżeńską po dokonaniu podziału majątku wspólnego lub po uzyskaniu przez wierzyciela zabezpieczenia, albo zaspokojenia wierzytelności, lub po upływie trzech lat od ustanowienia rozdzielenia.

Wyjaśnić ponadto trzeba, że rozdzielenie majątkowa powstaje z mocy prawa, w razie ubezwłasnowolnienia lub ogłoszenia upadłości jednego z małżonków. Konsekwentne - w razie uchylenia ubezwłasnowolnienia, a także umorzenia, ukończenia lub uchylenia postępowania upadłościowego, między małżonkami powstaje ustawowy ustrój majątkowy.

Również orzeczenie separacji powoduje powstanie między małżonkami rozdzielenia majątkowej. Następnie - z chwilą zniesienia separacji powstaje między małżonkami ustawowy ustrój majątkowy. Na zgodny wniosek małżonków sąd orzeka o utrzymaniu między małżonkami rozdzielenia majątkowej.